

ECAD NEWSLETTER

European Cities Against Drugs www.ecad.net

2005 m. spalio,
T. 8 Nr.84

ECAD tarybos rudens konferencija

Spalio 7-8 dienomis Helsinkyje surengta ECAD konsultacinės tarybos rudens sesija.

Į sesijos dienotvarkę buvo įtraukta itin daug klausimų dėl organizacijos ateities planų, skaitytos veiklos ataskaitos. Prieš

Oslo mero organizuotą konferenciją vykusiame tarybos susitikime buvo nutarta pradėti vykdyti projektą "Europos jaunimas – narkomanijos prevencijos programa". Partneriams iš Islandijos pavyko surasti projekto rėmėją. Projekto programos aptarimas toliau vyko Helsinkyje, kur apie savo ketinimą dalyvauti projekte paskelbė mažiausiai penkiolika miestų. Penki miestai: Belgradas, Stambulas, Sofija, Sankt-Peterburgas ir Vilnius - užsitikrino stambiaus rėmėjo finansinę paramą. ECAD, Reikjaviko miestas ir rėmėjas pasirašys bendrą susitarimą. Rėmėjas pasirengęs padengti visas projekto tyrimo ir jo rezultatų įvertinimo išlaidas. Projektą rengs Reikjaviko universitetas kartu su Islandijos universitetu (plačiau – kitame biuletenio numeryje).

Ataskaitą apie ECAD Latvijos ir Rusijos skyrių nuveiktą veiklą pateikė ponai A. Vilks ir G. Zazulinas. Buvo pradėtas planuoti kasmetinės merų konferencijos, įvyksiančios 2006m., darbas. Surengti šią konferenciją pasiūlė Lietuvos Respublikos sostinė - Vilnius. Konferencija, kurios tema "Įveikti narkotikus – pasaulio iššūkis" vyks 2006

ECAD direktorius Tomas Hallbergas paskelbė apie planus organizuoti stambia kovos su narkotikais kampaniją. Tai bus vienas ryškiausių įvykių kovos su narkotikais istorijoje. Jos detalės dar nėra skelbiamos, daugiau informacijos pateiks

ECAD biuletenio numeriai.

Be susitikimo Helsinkio rotušės rūmuose ECAD tarybos nariai turėjo galimybę apsilankyti Keravos nepilnamečių kolonijoje. Ši nepilnamečiams nusikaltėliams skirta kolonija yra Helsinkio apylinkėse. Šiuo metu dirbantys tarybos nariai susipažino su reabilitacine Kisko programa ir apsilankė keliuose nusikaltėlių skyriuose, esančiuose kalėjimo teritorijoje.

Norėdami pažymėti ilgą ir veiksmingą ECAD darbą Rusijoje, ypač per pastaruosius penkerius metus, Rusijos atstovai ECAD taryboje pakvietė visus suinteresuotus asmenis 2006 m. atvykti į Sankt-Peterburgą. Čia rengiama nepaprastoji konferencija bus skirta ECAD Rusijos skyriaus penkerių veiklos metų rezultatams aptarti. Konferencijos dalyvių pasisakymai užsienio svečiams bus verčiami į anglų kalbą.

Helsinkio savivaldybė surengė ECAD tarybos nariams turiningą kultūrinę programą. Antroji konferencijos diena baigėsi apsilankymu Helsinkio operos teatre, kuriame vyko Giacomo Puccinio spektaklis "Manon Lescaut".

ECAD dėkoja Helsinkio miesto vadovams už svetingumą ir tikisi, kad kitas ECAD tarybos susitikimas, įvyksiantis 2006m. vasarį, Stambule, bus neblogiau organizuotas ir nemažiau vaisingas kaip susitikimas, vykęs ši rudenį.

ECAD tinklas – Norvegijos miestų atstovų susitikimas Bergene

Bergeną perėmė estafetė iš Oslo ir tapo Norvegijos miestų, priklausančių ECAD tinklui, lyderiu. Šių metų kasmetinės Norvegijos miestų tinklo konferencijos tema – "Medikamentinis

Viena iš šios temos pasirinkimo priežasčių – neseniai paskelbtas valstybinis narkotinės priklausomybės medikamentinio gydymo veiksmų planas 2006-2008 metams.

Atidarydamas konferenciją, miesto savivaldybės komisijos vadovas Tryde Drevlandas pabrėžė, kad "narkomanų gydymas turėtų tapti miesto valdžios rūpesčiu".

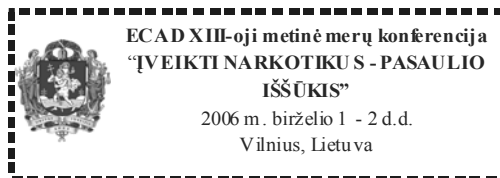
Socialinių klausimų ir sveikatos apsaugos valdybos atstovas, kalbėdamas apie vyriausybės priklausomybių medikamentinio gydymo programos (norvegiškai LAR) įgyvendinimo strategiją, teigė, kad narkomanijos problemos negali būti išspręstos medikamentiniu gydymu. Tačiau jis pasisakė už šios programos plėtrą, padėsiančią sumažinti heroiną vartojančių narkomanų mirčių dėl perdozavimo skaičių. Nederėtų pamiršti, kad mirtingumas vartojančių metadoną ir Subutexą grupėje tebėra labai aukštas, maždaug penkis kartus aukštesnis nei bendrojoje populiacijoje.

Socialinio darbo departamento darbuotojas Hege Loftfjellas pasidžiaugė, kad vyriausybė planuoja investuoti į aukštojo mokslo programas, susijusias su narkomanijos prevencija.

Konferencijoje dalyvavo 50 atstovų iš septynių Norvegijos miestų. Konferencijai baigiantis buvo pasirašyta bendroji rezoliucija.

Kitą konferenciją numatyta surengti Hurltigruttene

Savivaldybės komisijos vadovas ponas Drevlandas iškelė idėją kitamet surengti bendrą visų Skandinavijos šalių konferenciją, kurios darbe dalyvautų ir atstovai iš Danijos bei Švedijos. Ji vyks 2006 metais kruiziname laive,

ECAD XIII-oji metinė merų konferencija
"ĮVEIKTI NARKOTIKUS - PASAULIO
IŠŠŪKIS"

2006 m. birželio 1 - 2 d.d.
Vilnius, Lietuva

Europos komisijos komisaras Markos Kyprianou aplankė ir Lietuvos AIDS centrą

2005 m. spalio 27-28 d. LR sveikatos apsaugos ministro Ž. Padaigos kvietimu Lietuvoje viešėjo Europos Komisijos sveikatos ir vartotojų apsaugos komisaras Markos Kyprianou.

Europos Sąjungos komisaras Markos Kyprianou, lydimas sveikatos apsaugos ministro Žilvino Padaigos, aplankė Lietuvos AIDS centro Švietimo skyrių, narkomanų reabilitacijos bendruomenę, bendravo su Lietuvos AIDS centro direktoriumi dr. Sauliumi Čaplinskiu ir kitais darbuotojais.

Centro direktorius dr. Saulius

Čaplinskas, pristatydamas AIDS centro veiklą, pažymėjo, kad efektyvių ŽIV/AIDS prevencijos rezultatų pavyko pasiekti dėka tarpsektorinio bendradarbiavimo ir sutelktos specialistų komandos.

Lietuvos AIDS centro Švietimo skyriuje Markos Kyprianou domėjosi informacinėmis ŽIV/AIDS kampanijomis Lietuvoje – kas ir kaip jas vykdo. Komisarui rūpėjo ne tik ŽIV/AIDS situacija Lietuvoje, bet ir kas daugiausiai yra užsikrėtę ŽIV, ar visiems pacientams mūsų šalyje prieinamas ŽIV ligos gydymas, ar pakanka AIDS sergančiųjų gydymui lėšų, ar vykdomos Lietuvoje žalos mažinimo programos.

Lietuvos AIDS centro direktorius dr. S. Čaplinskas ES komisarui M. Kyprianou įteikė Respublikinio moksleivių piešinių konkurso „Mes prieš AIDS“ nugalėtojo darbą. ES Sveikatos ir vartotojų apsaugos komisaras M. Kyprianou apžiūrėjo ir Lietuvos AIDS centro narkomanų reabilitacijos pastatą, susipažino su bendruomenės gyvenimu, bendravo su pacientais. „Matau jaukią namų aplinką, jaučiu šiltą bendruomenės atmosferą“, – pažymėjo komisaras.

M. Kyprianou, kalbindamas narkomanų reabilitacijos pacientą, domėjosi, kaip jis čia pateko, kokia, apskritai tvarka dėl patekimo į tokias įstaigas, klausinėjo apie vidinę reabilitacijos tvarką, nuobaudų sistemas, gydymo efektyvumą ir kokie specialistų pajėgumai čia sutelkti. Pacientas pažymėjo, kad Lietuvos AIDS centro narkomanų reabilitacijos bendruomenė suteikia

vienas priimtinausių gyvenimo ir gydymo sąlygas šalyje, be to, labai svarbu, kad dauguma pacientų, baigę gydymo kursą, nebevartoja narkotinių medžiagų, įsidarbina.

Sveikatos apsaugos ministras Žilvinas Padaiga, pritardamas Lietuvos AIDS centro bendruomenės pacientų nuomonei, pasidžiaugė, kad šiuo metu Lietuvoje pastaroji reabilitacija yra pati geriausia.

Sveikatos apsaugos ministras pažymėjo, kad ateityje ŽIV/AIDS srityje numatoma tęsti darbą su rizikos grupėmis, užtikrinti socialines paslaugas bei gerinti sveikatos priežiūros įstaigų prieinamumą ir priimtinumą.

Ministras siūlė siekti susitarimo ir teisiškai įtvirtinti vieningą visoje ES ŽIV/AIDS statistinių duomenų sistemą.

Parengta pagal LR sveikatos apsaugos ministerijos

Narkotikų kontrolė ir narkomanijos prevencija Latvijoje

ECAD Latvijos biuras šių metų rugsėjį ir spalį surengė ciklą seminarų įvairiuose šalies miestuose. Seminarai buvo skirti aktualiems kovos su narkomanija ir jos prevencijos klausimams aptarti. Iki šiol ECAD Latvijoje rengdavo seminarus keturis

kartus per metus tik Rygoje.

Dėl šios priežasties ne visi suinteresuoti specialistai ir žmonės, dirbantys šioje srityje, iš kitų šalies rajonų galėdavo dalyvauti konferencijose ir formuoti kovos su narkomanija strategiją.

Latvijos regionuose organizuojami seminarai leidžia pritraukti daugiau dalyvių, surengti intensyvias diskusijas, aktyvesnę pasikeitimą mintimis, aptarti teigiamą patirtį ir konkrečias problemas, su kuriomis susiduriama atskiruose miestuose ir regionuose.

Seminaruose ypač daug dėmesio buvo skirta dabartinės padėties, susijusios su narkomanija Latvijoje ir visoje Europoje analizei, pagrindinėms jos raidos tendencijoms, suintensyvėjusiems priklausomybės nuo narkotikų

jos prevencijos srityje ir užsienio šalių patirties perėmimo svarba.

*Andrejs Vilks
ECAD Latvijos regioninio
biuro direktorius, andrejs.vilks@rcc.lv*

Fitnesso entuziastai vartoja narkotikus

Žurnale *Focus* rašoma, kad Hamburge vykusiame Sporto medicinos ir dopingo prevencijos kongrese buvo paskelbti dviejų mokslinių tyrimų rezultatai, kurie rodo, jog nemaža dalis fitnesso aistraulių vartoja ne tik raumenis stiprinančius preparatus, bet ir “sunkiuosius” narkotikus (marihuanos, kokaino ir efedrino). Vieno iš tyrimų duomenimis, 29,5 proc. respondentų prisipažino vartoję preparatus, Pasaulio antidopingo agentūros įtrauktus į uždraustųjų medžiagų sąrašą. Palyginti su moterimis, narkotikus vartojo dukart daugiau vyrų – atitinkamai 35,2 proc. ir 17,6 proc.

Kitas Tiubingeno universiteto mokslininkų atliktas tyrimas parodė, kad narkotikus yra vartoję 41,1 proc. apklaustų, aktyviai sportuojančių asmenų. Apklausti 47 Vokietijos fitnesso klubų lankytojai.

2002/2003 metų tyrimo dėl narkotikų paplitimo Airijoje ir šiaurės Airijoje rezultatai: kanapės

Naujausi 2002/2003 metų tyrimo dėl narkotikų paplitimo duomenys (Biuletenis Nr. 1) Airijoje ir šiaurės Airijoje parodė, kad šiose šalyse plačiausiai vartojamas nelegalus narkotikas buvo kanapės.

Biuletenis (trečiasis serijos leidinys) skirtas kanapių paplitimo ir vartojimo klausimams nagrinėti. Jame pateikiama išsami informacija apie tai, kokiame amžiuje pirmąkart pabandomas narkotikas, kaip dažnai ir kaip jis vartojamas, kaip įsigyjamas, kada ir kaip nutraukiamas jo vartojimas, aptariamas visuomenės požiūris į kanapių vartojimą.

Komentuodamas daugumos respondentų išreikštą požiūrį, kad kanapių vartojimas neturėtų būti leidžiamas rekreaciniais tikslais, šalies ministras Noelis Ahemas pareiškė:

“Šie duomenys sustiprins vyriausybės pozicijas dėl kanapių vartojimo. Kanapės nėra tokios pavojingos kaip kiti narkotikai, tačiau jos gali padaryti daug žalos ir fizinei, ir psichinei vartotojo sveikatai; ypač kanapės žalingos jaunimui ir dažnai jas vartojantiems asmenims.”

Ministras pridūrė, kad ši informacija bus naudinga rengiant Nacionalinę kampaniją prieš narkotikų vartojimą.

Svarbiausios išvados: Airija

15-34 metų amžiaus grupėje nuolat vartojančių narkotikus buvo per dukart daugiau nei 35-64 metų grupėje – atitinkamai 24 % ir 11% nuo bendro apklaustųjų skaičiaus.

Ir pirmojoje, ir antrojoje apklaustųjų grupėje tarp vartojančiųjų narkotikus daugumą sudarė vyrai.

Vidutinis sąlyginis kanapių vartojimo pradžios amžius tiek vyrams, tiek ir moterims buvo 18 metų.

Beveik ketvirtadalis (22%) aktyvių narkomanų kanapes vartoja kasdien arba beveik kasdien.

Daugiau nei ketvirtadalis (27%) iš tų respondentų, kurie teigė nors kartą bandę vartoti kanapes, vartojo jas reguliariai. Iš reguliariai jas vartojančių beveik kas trečias iš penkių asmenų, t.y. 58%, nurodė liovęsi jas vartoti, vienas iš aštuonių (12%) teigė bandęs mesti, bet nesėkmingai, o apie 30 % prisipažino niekad to nebandę daryti.

Svarbiausios išvados: Šiaurės Airija

15-34 metų amžiaus grupėje reguliariai narkotikus vartojančių skaičius siekė 35 % ir daugiau nei dukart viršijo juos vartojančiųjų skaičių 35-64 metų amžiaus asmenų grupėje (10 %). Vidutinis kanapių vartojimo pradžios amžius tarp vyrų buvo 18, o tarp moterų 19 metų. Reguliariaus vartojimo pradžios amžius irgi buvo 18 metų.

Beveik trečdalis aktyvių narkotikų vartotojų (31%) teigė vartoją kanapes kasdien arba beveik kasdien.

Per ketvirtadalį (28 %) respondentų kanapes vartoja reguliariai. Beveik pusė iš jų (8485) nurodė liovęsi jas vartoję, vienas iš penkių vartotojų (20 %) teigė bandę mesti, bet nesėkmingai, o trečdalis respondentų (33 %) prisipažino nebandę to daryti.

Tiriant kanapių įsigijimo klausimą, nustatyta, kad:

31 % respondentų gavo kanapių iš šeimos nario arba draugo,

27 % respondentų teigė dalijęsi kanapes su draugais.

Komentuodamas šią išvadą, Nacionalinio konsultacinio komiteto narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos klausimais pirmininkas dr. Desas Corriganas nurodė:

“Ši informacija prieštarauja plačiai paplitusiai nuomonei, kad narkotikų vartotojai įsigyja narkotikų iš nepažįstamų asmenų ir parodo, kaip svarbu, kad tėvai žinotų, ką veikia, su kuo bendrauja jų vaikai, kad jie nebūtų palikti be priežiūros”.

Šaltiniai:

www.nacd.ie/news

Visą tyrimo tekstą rasite adresu: www.nacd.ie/publications/prevalence_survey3.html

Metamfetaminą vartotoja daugiau nei anksčiau manyta

2004 metais psichinės sveikatos tarnybų direkcija SAMHSA atliktas tyrimas parodė, kad priklausomybės (piktnaudžiavimo narkotinėmis medžiagomis) kriterijams atitinka didesnis skaičius metamfetamino vartotojų nei anksčiau manyta. 2004 metais 12 metų ir vyresnių asmenų grupėje (0,6% visų gyventojų) metus metamfetaminą vartojusių skaičius siekė 1,4 milijono, o mėnesį prieš apklausą jį vartojusių – 600000 (0,2%). Šie skaičiai labai panašūs į 2002 ir 2003 metų statistinius rodiklius.

Tačiau skaičius asmenų, mėnesį prieš apklausą vartojusių metamfetaminą ir atitinkusių priklausomų nuo neteisėtų narkotikų arba piktnaudžiaujančių jais kriterijus, per pastaruosius metus išaugo nuo 164000 (27,5%) 2002 metais iki 346000 (59,3%) 2004 metais.

“Nors narkotikų vartojimo rodikliai per pastaruosius metus išliko sąlyginai stabilūs, šie nauji duomenys rodo, kad vis didesnė metamfetamino vartotojų dalis susiduria su piktnaudžiavimo ar priklausomybės nuo narkotikų problema, ir jiems reikalingas gydymas”, - sakė SAMHSA oficialus pareigūnas Charlesas Curie'is.

Anketoje klausama tiek apie neteisėtą, tiek ir receptinio metamfetamino vartojimą ne gydymo tikslais. Priklausomybės nuo narkotikų ar piktnaudžiavimo jais sąvoka yra apibrėžiama naudojantis kriterijais, nurodytais “Psichinių sutrikimų diagnostikos ir statistinio skaičiavimo vadove” (*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-IV)*), kuriais nustatydami diagnozę vadovaujasi psichiatrai.

Duomenys apie priklausomybės arba piktnaudžiavimo kriterijus kaupiami ne tik dėl metamfetamino, bet ir dėl alkoholio bei dėl kai kurių atskirų neteisėtų narkotikų, įskaitant stimuliuojančias medžiagas.

Metamfetaminas paprastai vartojamas kaip stimuliuojanti medžiaga. Tyrimas parodė, kad 2004 metais metamfetaminą pradėjo vartoti apie 318000 asmenų, kurie atitiko kriterijus, numatytus asmenims, pirmą kartą pavartojusiems narkotikus 12 mėnesių iki apklausos. Tai apytikriai atitinka naujų narkotikų vartotojų skaičių 2002 ir 2003 metais.

Remiantis tyrimų duomenimis, buvo sudarytas sąrašas dvylikos JAV Vakaruose esančių valstijų (įskaitant Nevadą, Vajomingą ir Montaną), kuriose per pastaruosius metus užfiksuotas didžiausias metamfetamino vartojimas.

Tarp valstijų, kuriose fiksuoti mažiausi metamfetamino vartojimo rodikliai, buvo Konektikuto, Niujorko ir Šiaurės Karolinos valstijos. Aukštesni metamfetamino vartojimo rodikliai buvo mažuose miesteliuose ir užmiesčio rajonuose, dideliuose miestuose jo vartojimas buvo mažesnis.

Nacionalinis narkotikų vartojimo ir gyventojų sveikatos tyrimas – tai kasmet vykdoma apklausa, kurioje dalyvauja beveik 70000 žmonių. Tyrimo metu informacija renkama vykdant apklausą namų ūkiuose, neįteisintose asmenų grupių gyvenimo vietose, apklausiant civilius

Narkotikų kontrolės politika Italijoje

Su narkotikų kontrole susijusių įstatymų leidimas Italijoje yra grindžiamas 1990 išleistu įstatymu Nr. 309, kuris atspindėjo Bettino Craxio vadovaujamos krikščionių demokratų ir socialistų koalicinės vyriausybės konservatyviosios politikos tendencijas. Šis socialistų lyderis pats rėmė pokyčius Italijos teisėkūroje. Po oficialaus vizito į Jungtines Valstijas jis paskelbia, kad atėjęs laikas ir Italijai perimti amerikietišką nulinės tolerancijos narkotikams politiką.

1990 metais išleidus įstatymą Nr. 309, neteisėtas narkotikų vartojimas tapo nusikaltimu, dėl kurio gali būti skiriamos griežtos administracinės nuobaudos ar net taikomos baudžiamosios sankcijos.

Tačiau po 1993 metų referendumo neteisėtas narkotikų vartojimas buvo vėl dekriminalizuotas ir narkotikų vartotojams jau grėsė tik administracinės nuobaudos. Dabartiniai Italijos įstatymai skiria dvi narkotikų kategorijas. Pirmajai priklauso heroinas, kokainas, ekstazi, amfetaminai, o antrajai – kanapės. Pirmosios kategorijos narkotikų kontrabanda ir pardavimas baudžiamas laisvės atėmimu nuo 8 iki 20 metų, prekiavimas kanapėmis – nuo 2 iki 6 metų. Asmeniui, nuteistam kalėti mažiau nei ketverius metus, vietoj baismės atlikimo kalėjime gali būti skiriamas gydymas.

Po 1993 metais įvykusio referendumo imta vykdyti žalos mažinimo politika (pakaitinis gydymas metadonu, buprenorfinu), palaikomasis gydymas tapo prieinamas valstybinėse narkologijos dispanseriuose. 2003 metų balandį JT Narkotikų kontrolės (ir narkomanijos prevencijos) komisijos kasmetiniame susitikime Italijos ministro pirmininko pavaduotojas Gianfranco Finis paskelbė apie ketinimus griežtinti narkotikų kontrolės politiką savo šalyje.

2004 metų kovą Italijos ministrų kabinetas pritarė įstatymo projektui, kuris vėl numato narkotikų vartojimą laikyti nusikaltimu.

250 mg. THC, 200 mg. heroino laikymas bus laikomas prekiavimu kiavimo narkotikais, už kurį numatytos laisvės atėmimo bausmės.

Įstatymo projektas, kurį svarstys abu Parlamento rūmai (Camera dei deputati ir Senato), iš esmės neskirsto narkotikų į „sunkiuosius“ ir „lengvuosius“, ir kanapes priskiria pirmajai, t.y. pavojingiausių narkotikų kategorijai.

Vietoj įkalinimo bus skiriamas tik medicininis gydymas. Be to žalos mažinimo programos, ypač pakaitinis gydymas metadonu, bus stipriai ribojamas.

Pagrindinė šio įstatymo projekto idėja – nepaisant galimos žalos, visi neteisėti narkotikai yra vienodai žalingi.

Tačiau dėl smarkaus liberaliosios opozicijos pasipriešinimo įstatymo projektui, mažai tikėtina, kad jis bus priimtas iki kitų visuotinių rinkimų.

Vasaros stovykla merginoms „Pasaka“

Rugpjūčio 15–22 dienomis Lietuvos AIDS centro Dienos centras „Pasaka“ organizavo vasaros stovyklą merginoms „Pasaka“.

Stovykla vyko spalvingame gamtos kampelyje, Vilniaus Jėzuitų gimnazijos stovyklavietėje „Gopstos“ (Vilniaus raj. Lyganių k.). Joje dalyvavo 12–18 metų paauglės vilnietės.

Pagrindinis stovyklos tikslas – paauglių merginų socialinių įgūdžių ugdymas. Stovyklą finansavo Jos Didenybės Švedijos Karalienės Silvijos Pasaulio vaikų fondas „Childhood“. Merginų stovyklos „Pasaka“ eigą nuo pat pirmos dienos stebėjo Lietuvos žiniasklaidos atstovai.

Į vasaros stovyklą „Pasaka“ buvo pakviesta 16 aktyviausių dienos centro „Pasaka“ programos dalyvių iš Vilniaus specialiųjų vaikų auklėjimo ir globos namų, Vilniaus II-ųjų vaikų globos namų ir

Merginų vasaros stovyklą sudarė trys etapai – organizacinis, pagrindinis ir baigiamasis. Visi trys etapai derino socialines, kultūrines-laisvalaikio, ugdymo ir sveikatingumo veiklos programas. Stovyklos metu buvo pravedti meno terapijos užsiėmimai „Pasaulis, kurį aš šiandien sukūriau“ ir „Mano gyvenimo kelias“, sulaukę didelio merginų susidomėjimo ir aktyvumo.

Merginoms buvo pasakojama apie meno terapijos tikslą, taisykles, klausydamos ramios muzikos, merginos piešė. Piešiniai buvo aptariami užduodant įvairius klausimus, pavyzdžiui: „Kokių iš šių pasaulių labiausiai norėtumsi aplankyti?“, „Kaip žmogus jaustųsi tavo pasaulyje?“, „Kuriuo iš šių gyvenimo kelių norėtumei eiti?“, „Kur veda tavo gyvenimo kelias?“.

Atsakinėdamos į šiuos klausimus merginos lengviau kalbėdavo ir apie savo jausmus. Apie šiuos užsiėmimus iš merginų sulaukėme ištis gerų atsiliepimų ir pageidavimų juos pratęsti dienos centre.

Pastebėta, kad merginos, kurios dienos centre buvo labai uždaros, po šių užsiėmimų lengviau kalbėjo apie jausmus, gyvenimo patyrimus.

Grupinių užsiėmimų metu merginos galėjo kalbėti apie kiekvienos dienos išgyvenimus, jausmus, išklausti viena kitą ir suprasti.

Stovykloje lankėsi organizacijos „Vaiko namas“ specialistai, kurie pristatė programą PEPP'Ė (Pabandyk Efektyviai Pasipriešinti Prievertai), paremtą vaidmeniniais žaidimais. Merginos svečiams paruošė 3 - 5 minučių vaidinimus. Pasirodymai buvo aptariami su specialistais. Buvo kalbėta apie prekybą žmonėmis, prostituciją, konfliktų sprendimą. Merginos šia programa buvo labai patenkintos ir aktyviai joje dalyvavo.

Vakariniai žaidimai „Degantis degtukas“, „Niekas nežino, kad...“ bei kiti padėjo merginoms atsiskleisti. Kadangi dalyvavimas juose buvo savanoriškas, dauguma merginų buvo atviros, pasisakė apie savo problemas, baimes. Šiuose psichologiniuose žaidimuose dalyvavusios vadovės taip pat turėjo atvirai atsakinėti į merginų klausimus.

Paskutinių dienų nuotaikos buvo dviprasmiškos. Merginos džiaugėsi, kad pagaliau vyks namo, susitiks su savo draugais bei artimaisiais, bet tuo pat metu nenorėjo išsiskirti. Priešpaskutinę dieną, besiruošdamos stovyklos uždarymo vakaronei, merginos užsirašinėjo viena kitos telefonus, rašė laiškus, kuriuos išdalino paskutinę dieną. Laiškus gavo visos merginos, todėl galima teigti, kad čia

jos susirado gerų draugijų.

Po stovyklos merginos laisviau bendrauja su dienos centro „Pasaka“ darbuotojomis, jaučiasi suprantamos ir mylimos bei pageidavo vėl dalyvauti tokioje stovykloje kitais metais.

Lietuvos AIDS centro informacija

Mūsų Europos visuomenės eksperimentuoja ir vertina tiek pakantumą, tiek nepakantumą narkotikų vartojimui ir piktnaudžiavimui jais. Mūsų apmąstymai skatina nevertoti. Atsižvelgiant į mūsų bendrą politiką.

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66
e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65

ECAD Regional office in Latvia
vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv
Phone +371-7037330 Fax +371-7037331